

Het schoolplein van je dromen: Het François Vatel vmbo betreft leerlingen bij hun schoolontwikkeling

Leerlingen betrekken bij schoolontwikkelingen. Hoe doe je dat? Het François Vatel vmbo begon hiermee tijdens de invoering van het flexrooster, en doet het opnieuw bij de herinrichting van het schoolplein. Toch blijkt het een uitdaging om het betrekken van leerlingen structureel bij schoolontwikkelingen in te bedden. Afdelingsleider Erwin van der Meulen vertelt erover.

Het [François Vatel vmbo](#) is een school in Den Haag met zo'n 360 leerlingen. In 2022 deden ze mee aan het schoolontwikkelingstraject van Voortgezet Leren met het invoeren van een flexrooster. Een belangrijk onderdeel daarvan was het actief betrekken van leerlingen. Dat beviel de school zo goed, dat de schoolleiding besloot om ook leerlingen te betrekken bij de herontwikkeling van het schoolplein. Erwin: "Ons schoolplein is niet meer van deze tijd en leerlingen zitten er niet graag.

Dat wilden we graag samen met de leerlingen aanpakken."

HORIZON VERBREDEN

Op het François Vatel vmbo merkten ze dat wanneer je input vraagt aan leerlingen, het belangrijk is om eerst hun horizon te verbreden. Erwin: "Leerlingen kennen alleen wat ze kennen, dat is logisch. Bij het flexrooster hebben we eerst verschillende vormen van flexroosters laten zien. En bij het schoolplein hebben we gezegd: zoek op het internet wat er mogelijk is qua schoolpleinen. Op die manier krijgen leerlingen inzicht in mogelijkheden en wordt het makkelijker voor hen om input te geven."

FLEXROOSTER: LEERLINGSESSIES EN ENQUÊTES

Bij het flexrooster ging de school vervolgens aan de slag met meningen ophalen bij leerlingen. Dat deed de school in leerlingssessies met

Edwin van der Meulen (I) met leerlingen Riyad en Loek

leraren en leerlingen en via een enquête onder leerlingen. Erwin: "Op die manier hadden we zowel kwalitatieve als kwantitatieve input. In de leerlingssessies hebben we leerlingen een SWOT-analyse laten maken van het toenmalige rooster en verschillende vormen van flexroosters besproken. De leerlingen hebben vervolgens een poster gemaakt met hun ideeën en die zijn in een expositie aan collega's gepresenteerd. Daarnaast namen de leerlingen de enquête af onder medeleerlingen, dus daar speelden zij ook een grote rol in. We vroegen leerlingen: hoeveel vrijheid zou jij aankunnen? Uiteindelijk kwam daar een flexrooster uit met relatief veel flextijd."

DROMEN OVER HET SCHOOLPLEIN

E Bij de ontwikkeling van het schoolplein koos de school voor een andere aanpak. Erwin vertelt dat ze vooral op zoek waren naar creatieve ideeën. De school koos daarom voor droomsessies. Erwin: "We organiseerden in het voorjaar van 2023 en het najaar van 2024 droomsessies met twaalf leerlingen. We vroegen: wat als alles kan, hoe zou het schoolplein er dan uitzien? Ze mochten groot dromen en dat uiteindelijk presenteren aan ons."

En groot dromen, dat deden ze. Riyad en Loek zijn twee leerlingen die meedachten. Zij vertellen: "We wilden bungeejumpen vanaf het dak en het videospel Call of Duty spelen op het schoolplein. Na de brainstorm, onder andere met de tool Mentimeter, moesten we naar het schoolplein om te kijken wat haalbaar was, zodat onze ideeën concreet werden. Daarna mochten we een plattegrond van het schoolplein invullen, dat hebben we gedaan met onder andere leuke bankjes, palmboven, graffiti en de bungeejump."

"Wanneer je veel vragen stelt, weten leerlingen niet wat ze moeten vertellen. Je moet helder hebben: wat is het kader en welke input vraag ik"

WEET WAT JE VRAAGT

Volgens Erwin is het bij leerlingparticipatie belangrijk om van tevoren te weten wat je vraagt. Erwin: "Wanneer je veel vragen stelt, weten leerlingen niet wat ze moeten vertellen. Je moet helder hebben: wat is het kader en welke input vraag ik. Dan weet je of je bijvoorbeeld voor een brainstorm of een enquête moet gaan. Daarover kunnen leerlingen overigens ook meedenken. Zo vroegen wij de leerlingen: willen jullie meedenken of meebeslissen over het flexrooster? Toen kregen we terug dat ze vinden dat de directeur de beslissing moet maken, en dat de leerlingen meedenken. Bij het schoolplein daarentegen wilden ze wel meebeslissen."

LEERLINGEN KIEZEN

Erwin zoekt de leerlingen zelf uit. Erwin: "Ik ga op zoek naar leerlingen uit alle lagen en profielen van de school. Op die manier hebben we een goede afspiegeling en kunnen we elke keer andere leerlingen betrekken. Daarmee voorkom je dat telkens dezelfde leerlingen meedoen." Volgens Erwin is het niet moeilijk om leerlingen te vinden. "Alle leerlingen die we vragen, willen meedoen. Leerlingen voelen aan: ze willen naar ons luisteren."

TERUGKOPPELING

Een belangrijk punt bij leerlingparticipatie is volgens Erwin terugkoppeling. Erwin: "Je moet aangeven wat je doet met de input van leerlingen. Dat wil niet zeggen dat je alles moet doen wat zij aandragen, maar je moet wel terugkoppelen. Bij het flexrooster gaven leerlingen in de evaluatie aan dat het flexrooster toch te veel vrijheid bevatte. Het jaar erna zijn we daarom teruggegaan in flextijd."

Laatst had Erwin nog geen terugkoppeling gegeven over de status van het schoolplein. Daar werd hij door een leerling aan herinnerd. Erwin: "Hij kwam naar me toe en zei: 'meneer, het schoolplein is nog steeds hetzelfde!'. Dat was feedback op mij, want ik had inderdaad niks teruggegeven. Ze willen horen wat er met hun ideeën wordt gedaan, en terecht!"

EIGENAARSCHAP

Wanneer je leerlingen betreft, geef je hen volgens Erwin een stuk eigenaarschap. Erwin: "Uiteindelijk is het hun school. Op het moment dat leerlingen eigenaarschap voelen, dan gaan ze 'aan'. Als leerlingen zien dat er iets verandert door hun inbreng, dan zeggen ze: 'dat heb ik geregeld'."

Ook voor leraren is het betrekken van leerlingen zinvol. Erwin: "Op het moment dat collega's vastlopen stel ik ze de vraag: wat willen de leerlingen? Vaak hebben ze dat dan niet gevraagd. Wanneer ze dat vervolgens doen, blijkt dat de leerlingen prima ideeën hebben waarmee ze verder kunnen." Loek en Riad sluiten zich hierbij aan: "De school kan zelf iets bedenken, maar wanneer je leerlingen vraagt, dan heb je een beter idee van wat wij willen."

"Leerlingparticipatie hangt nog te veel af van individuen, terwijl het ingebed zou moeten zijn in de school"

STRUCTUREEL INBEDDEN

Het François Vatel vmbo wil leerlingbetrokkenheid structureel inbedden, maar zover zijn ze nog niet. Erwin: "Het hangt nog te veel af van individuen, terwijl het ingebed moet zijn. Er zijn scholen die ons inspireren. Het Grotius in Delft betreft leerlingen bij sollicitatieprocedures. En zij hebben een goed functionerende leerlingenraad. Wij zoeken

een manier waarbij we alle leerlingen kunnen betrekken, niet alleen een selecte groep."

EN HET SCHOOLPLEIN?

En het schoolplein, hoe staat het daar mee? Erwin: "In samenwerking met de gemeente en [Voedselbos Mariahoeve](#) leggen we een moestuin aan en maken we het schoolplein rolstoelvriendelijk. Vrijwilligers uit de buurt krijgen toegang tot het schoolplein zodat zij samen met scholieren onderhoud kunnen plegen. De opbrengsten uit de moestuin gaan we gebruiken in de horeca-opleiding. In de volgende fase van het schoolplein gaan we in ieder geval ook weer leerlingen betrekken."

Het François Vatel vmbo maakte gebruik van de [inspraakladder van SLO: een onderwijskundig model voor leerlingparticipatie](#).